

Rooms-katholiek Ascetisme

http://wayoflife.org/index_files/roman_catholic_asceticism.html, 26-12-2013

Het volgende komt uit het boek *Contemplative Mysticism: A Powerful Ecumenical Bond*.

http://www.wayoflife.org/publications/books/comtemplative_myst.php.

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling door M.V.



Ignatius van Loyola

Rome's Woestijnvaders en mystieke "heiligen" beoefenden extreem ascetisme. Velen kwamen daardoor ongetwijfeld vroeg in hun graf.

Hildegard's (van Bingen) "Strikte praktijken van vasten en zelfkastijding resulteerden in een leven vol van gezondheidsproblemen en migraine-aanvallen" (Talbot, *The Way of the Mystics*, p. 55).

Johannes van het Kruis verwaarloosde zo zijn lichaam dat hij, volgens de *Catholic Encyclopedia*, "twee keer van de dood werd gered door de interventie van de Heilige Maagd".

Na een studie van de woestijnkloosterlingen neigen wij ertoe het eens te zijn met Edward Gibbon, de beroemde historicus van het Romeinse rijk. Hij

beschreef de typische woestijnmonnik als een "verstoorde en uitgemergelde maniak ... die zijn hele leven spendeert aan een lange routine van nutteloze en gruwelijke zelfmarteling, en die in angst verkeert voor de afgrijselijke fantomen van zijn uitzinnige brein". Gibbon zei: "Zij gingen gebukt onder het pijnlijke gewicht van kruisen en kettingen, en hun uitgemergelde ledematen waren geklemd in zware massief ijzeren kragen, armbanden, kaphandschoenen en beenkappen" (*Decline and Fall of the Roman Empire*).

Ascetische praktijken dienen veel doelen, maar geen ervan is Schriftuurlijk.

Men dacht dat ze noodzakelijk waren voor redding en heiliging. Pater Pio van Pietrelcina zei: "Laat ons nu beschouwen wat wij moeten doen om ons ervan te verzekeren dat de Heilige Geest in onze zielen kan wonen. ... De mortificatie moet constant en gestaag zijn, niet periodiek, en ze moet iemands hele leven duren. Bovendien moet de volmaakte christen niet tevreden zijn met een soort van mortificatie die alleen maar ernstig *lijkt*. Hij moet ervoor zorgen dat ze pijn doet" ("Mortification of the Flesh", *Wikipedia*).

Ascetische praktijken worden ook gedacht noodzakelijk te zijn als onderdeel van het pad naar extatische eenheid met God. Zelfverloochening en zelfverwonding zijn een eerste stap in het drie-stappenpad tot mystieke eenheid.

Ascetische praktijken worden ook gedacht noodzakelijk te zijn als penitentie (boetedoening) voor zonde. In zijn *Spiritual Exercises* leerde Ignatius van Loyola [portret bovenaan] dat "kastijden van het lichaam door het toedienen van voelbare pijn" door middel van het "dragen van een haren overhemd, koorden of ijzeren kettingen op het lichaam, of door zichzelf te geselen of te verwonden, en door andere soorten van gestrengheden" vereist zijn als penitentie. (*The Spiritual Exercises of St. Ignatius*, First Week, Vintage Spiritual Classics, p. 31). Paus Johannes XXIII schreef: "Maar de getrouwe moet aangemoedigd worden om uitwendige handelingen van penitentie te doen, om zowel het lichaam onder strikte controle te houden van rede en geloof, als om genoegdoening te doen voor zijn eigen zonden en die van andere mensen" (*Paenitentiam Agere*, July 1, 1962). Maar wij weten dat de zonden van de gelovige vergeven zijn door het bloed van Christus en niet door eigen inspanningen en opofferingen (1 Johannes 1:9).

Ascetische praktijken worden verder gedacht noodzakelijk te zijn voor het lichaam en men vond dat fysiek genot slecht is. Johannes van het Kruis, een van de meest toegejuichte katholieke mystieke theologen, beschouwde fysiek bestaan, met al zijn aanwezige noden en verlangens, inherent zondig (Talbot, *The Way of the Mystics*, p. 148). Franciscus van Assisi noemde zijn eigen lichaam “Broeder Ezel”. Deze dwaling gaat terug tot de platonische en gnostische filosofie die overgenomen werd door de Woestijnvaders en Kerkvaders.

Enkele van de algemene ascetische praktijken van monastieke mystici zijn de volgende:

Extreem vasten

Een deel van haar leven leefde Catharina van Siena exclusief van de wijn en hostie van de mis. Petrus van Alcantara, de geestelijke leider van Theresia van Ávila, at enkel eens in de drie dagen. Het dieet in vele kloosters was schraal. Beschouw de orde van de Cisterciënzers: de monniken leven voor een deel van het jaar op kleine voedselhoeveelheden, en ze mogen nooit vlees, vis of eieren eten.

Zelfgeseling

Dominicus Loricatus (995-1060), een benedictijnse monnik, sloeg zich 300.000 keer met een zweep in één zesdaagse periode (Edward Gibbon, *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, vol. V). Hij deed dit terwijl hij de Psalmen reciteerde, 100 slagen voor elke psalm. Catharina van Siena geselde zichzelf drie keer per dag met een ijzeren ketting. Theresia van Lisieux (of: van het Kind Jezus) “geselde zich met alle kracht en snelheid die zij aankon, ziende naar een crucifix, onder tranen”. Hildegard van Bingen was voor “zelfkastijding van het vlees, en zware slagen” om zich te weren tegen vleeselijke lusten.

Boetekleren

Een haren hemd was iets oncomfortabels dat rechtstreeks gedragen werd op de huid. Gewoonlijk werd dit gemaakt van een stekelig weefsel zoals paardenhaar, maar sommige waren gemaakt van metaal. De lendenen van Henricus Suso (of: Hendrik Seuse) waren overdekt met schrammen van zijn paardenharen hemd. Dominicus Loricatus en Ignatius van Loyola droegen hemden van maliënkolderschakels.

Bindingen

Ignatius had de gewoonte om een koord te binden onder de knie. Zij die de verschijning van Fatima zagen droegen aangespannen koorden om hun middel. Catharina van Siena bond een ketting met kruisen rond haar lichaam, zo sterk aangespannen dat ze bloedde; dit wordt beschreven als een “ijzeren pinnen gordel”. “Haar zelfbestrafing veroorzaakte dat haar lichaam bedekt was met gapende wonden, waarnaar zij verwees als haar ‘bloemen’” (Talbot, *The Way of the Mystics*, p. 81).

Beperkte hygiëne

Antonius baadde zijn lichaam nooit, en zelfs zijn voeten waste hij niet. Henricus Suso nam in 25 jaar geen bad. Voor een tijd nam Ignatius van Loyola geen bad, droeg lompen en liet zijn haar en nagels “wild” groeien. In de Orde van de Cisterciënzers van Strikte Observantie - de orde van Thomas Merton trouwens - wordt het de monniken slechts één maal in de maand toegestaan hun kleren te wassen, en ze kunnen enkel met toestemming van de abt een douche nemen. Dit zou beter de “orde van de stank” genoemd worden.

Slaaponderdrukking

Catharina van Siena sliep enkel een half uur op een harte plank. Geen wonder dat zij vreemde visioenen had! Petrus van Alcantara sliep gedurende 40 jaar slechts anderhalf uur per dag. Katharina van Genua sliep zo weinig mogelijk en dan op een bed dat bedekt was met doornstruiken en distels.

Stilte en eenzaamheid

Stilte en eenzaamheid komen veel voor in het katholieke kloosterleven. De kluizenaar Theon, een van de “woestijnvaders”, zweeg dertig jaar. Abt Mozes vertelde aan een jonge man die vroeg om begeleiding: “Ga, zit in uw cel, en uw cel zal u alles vertellen” (*The Way of the Mystics*, p. 24). Romualdus, de stichter van de benedictijnenorde van de Camaldulenzers, zegt dat een kluizenaar “in zijn cel moet zitten als een kip, en zich compleet moet verwoesten” (Talbot, *Come to the Quiet*, p. 22). Cisterciënzers leggen een eed van stilte af en zij communiceren onder elkaar enkel in gebarentaal. Theresia van Ávila eiste dat de nonnen in haar orde niet met elkaar spraken of samen zouden zijn behalve om te eten en te bidden. Ze zei: “Ieder moet alleen zijn in haar cel” (*The Way of Perfection*, chap. 4, p. 29).

Afscheiding van verwanten

Veel mannenkloosters en conventen (nonnenkloosters) stonden de monniken en nonnen niet toe om te gaan met hun verwanten. Theresia van Lisieux en haar vier zussen waren Carmelieten, en toen hun vader een reeks beroerten kreeg waardoor hij ernstig gehandicapt werd, werd hen niet toegestaan hem te bezoeken. Dit staat haaks op Gods gebod dat men “de zijnen en vooral zijn huisgenoten” verzorgt (1 Timotheüs 5:8).

Paulus waarschuwde dat sommigen zich zullen afkeren van het geloof en leringen van demonen zullen leren, en hij identificeerde twee van zulke leringen: “**verbieden te trouwen en gebieden zich te onthouden van voedsel**” (1 Timotheüs 4:1-3).

Een duidelijker beschrijving van katholiek monasterisch ascetisme werd nooit geschreven!

Paulus waarschuwde tegen ascetisme in Kolossenzen 2:20-23 (“pak niet, proef niet en raak niet aan”).

De asceten vinden bijbelse ondersteuning voor hun praktijken in Paulus’ verklaring in 1 Korinthiërs 9:27: “Maar ik oefen mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar, opdat ik niet misschien, na anderen gepredikt te hebben, zelf **verwerpelijk** word”.

Maar nergens zegt Paulus dat hij het type van ascetisme beoefende dat beoefend wordt door katholieke kloosterlingen. Hij noemde veel dingen waaronder hij leed, maar meestal waren dat dingen waaraan hij onderworpen werd door **uitwendige krachten** en te wijten aan de performantie van zijn predikingsbediening (2 Korinthiërs 11:23-27). Paulus strafte en ruïneerde zijn lichaam en gezondheid niet door hersenloze ascese.

In het Nieuwe Testament is vasten geen manier om zichzelf te kastijden; het is een wijze van geestelijke oorlogvoering (Mattheüs 17:19-21).

Bovendien sprak Paulus niet over zijn redding of zijn heiliging maar wel over zijn bediening. Paulus was erover bezorgd dat hij schipbreuk zou lijden in de zin dat hij niet langer zijn bediening zou kunnen uitoefenen en/of dat zijn dienst zou afgewezen worden, afgekeurd, voor de rechterstoel van Christus. Paulus was niet bang dat hij verloren zou gaan. In dezelfde brief leerde hij dat Christus de gelovige bewaart (1 Korinthiërs 1:7-9). Wat Paulus vreesde was een tekortkoming aan Gods hoge roeping voor zijn leven. De context maakt dit duidelijk. Hij spreekt over het lopen van een wedstrijd en het winnen van een prijs (1 Korinthiërs 9:24-27).

1 Korinthiërs 9:27 verwarren met redding komt neer op het niet begrijpen van het evangelie van Jezus Christus. Redding is geen beloning voor getrouwe dienst. De Bijbel legt duidelijk uit dat redding door genade is, en genade is kosteloze, onverdiende genade van God (Efeziërs 2:8-9). Alles wat verdiend wordt is geen genade (Romeinen 11:6). Aan de andere kant, nadat wij gered zijn door Gods genade, worden wij opgeroepen om Jezus Christus te dienen. Wij zijn geschapen in Christus Jezus “om goede werken te doen” (Efeziërs 2:10). Als een gelovige lui en vleselijk is, zal hij getuchtigd en gestraft worden door de Heer (Hebreeën 12:6-8; 1 Korinthiërs 11:30).